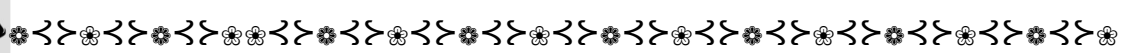
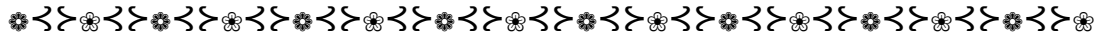

שאלות בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (א)

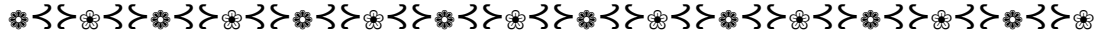
- (א) במה עוסקת הדין הראשון במשנה? ומהו הדין?
 ת. בענין תפילת שחרית עד מתי, מחלוקת לחכמים עד חצות לר' יהודה עד ד' שעות.
- (ב) מה מקשה ע"ז הגמרא?
 ת. למדנו בברייתא שסומך גאולה לתפלה בזמן הנץ החמה א"כ מדוע נחלקו עד ד' שעות או חצות.
- (ג) מה מתרצת הגמ' ע"ז?
 ת. כי תניא ההיא שסומך גאולה לתפלה עם הנץ החמה לותיקין - מהדרים מקדימין במצות אבל המאחרין שלא יאחרו מזמן התפלה ע"ז המחלוקת במשנה.
- (ד) מהו קושיית הגמ' "וכו"ע עד חצות ותו לא" ומניין?
 ת. לפי חכמים יוצא שעד חצות מותר להתפלל ומאחר מזה לא. והקשיא שהרי מצינו בשם ר' יוחנן שיכול להשלים בתפילת מנחה שהיא בוודאי אחרי חצות.
- (ה) ומה מתרצת הגמ' ע"ז?
 ת. ש"זמן" תפילה עד חצות, ו"החיוב" להתפלל היא כל היום, ולכן אם התפלל עד חצות מקבל שכר של ה"תפלה" ו"בזמנה", ולאחר מכן מקבל רק שכר ה"תפלה".
- (ו) מה דינו של ר' יוחנן לגבי שכח תפלה של ערבית או של שחרית?
 שכח ערבית מתפלל בשחרית ב' תפילות (י"ח) והשניה להשלים של שחרית, שכח שחרית מתפלל במנחה תפילות (י"ח) והשניה להשלים של שחרית.
- (ז) ומה שאלו ע"ז בני הישיבה - "איבעיא להו"?
 ת. אם טעה ולא התפלל מנחה האם יכול להשלים כשיתפלל ערבית ב' תפילות (י"ח).
- (ח) מדוע א"א ללמוד מ"טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית ב"?
 ת. מפני ששם הרי זה בתוך יום אחד כמו שנאמר ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, אבל בערבית להשלים מנחה הרי זה כבר יום אחר.
- (ט) ומה מתרצת הגמ'?
 ת. שאפשר להשלים במעריב את תפלת המנחה, ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבנו.
- (י) מהו קושיית הגמ' מהפסוק "מעות לא יוכל לתקן"?
 ת. שלמדנו בברייתא מפסוק זה שאי אפשר לתקן - ולהשלים, אם בטל תפלה או קרי"ש, וכאן למדנו שיכול להשלים.
- (יא) ומה מתרצת הגמ' ע"ז?
 שדווקא אם "בטל" במזיד אינו יכול לתקן ולהשלים אבל אנו למדנו "טעה" בשוגג יכול להשלים.

שאלות לחזרה בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (ב)

בס"ד

- (א) איך תקנו את התפלות?
ת. מח' ר' יוסי בר חנינא תפלות אבות תקנום, ר' יהושע בן לוי כנגד תמידין תקנום.
- (ב) מי תיקן תפלת שחרית לפי ריב"ח? ומניין?
ת. אברהם אבינו שנאמר וישכם אברהם בבוקר, אל המקום אשר עמד שם.
- (ג) מאיזה מילה בפסוק משמע שאברהם התפלל?
ת. שנאמר "עמד" ואין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל.
- (ד) מי תקן תפלת מנחה לפי ריב"ח? ומניין?
ת. יצחק אבינו שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב.
- (ה) מאיזה מילה בפסוק משמע שיצחק התפלל?
ת. שנאמר "לשוח" ואין שיחה אלא תפלה שנאמר תפלה לעני... ישפוך שיחו.
- (ו) מי תקן תפלת ערבית? ומניין?
ת. יעקב אבינו שנאמר ויפגע במקום וילן שם.
- (ז) מאיזה מילה בפסוק משמע שיעקב התפלל?
ת. שנאמר ויפגע ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל ... ואל תפגע בי.
- (ח) לפי ר' יהושע בן לוי כנגד איזה קרבן מתפללים תפלת שחרית?
ת. כנגד תמיד של שחר.
- (ט) עד אימתי הקריבו קרבן תמיד של שחר?
ת. מח' חכמים עד חצות ר' יהודה עד ארבע שעות.
- (י) לפי ריב"ל כנגד איזה קרבן מתפללים תפלת מנחה?
ת. כנגד תמיד של בין הערביים.
- (יא) עד אימתי הקריבו קרבן תמיד של בין הערביים?
ת. מח' חכמים עד הערב, ר' יהודה עד פלג המנחה.
- (יב) כנגד מה אנו מתפללים ערבית?
ת. כנגד איברים ופדרים (חלבים) שלא נשרפו כליל מבערב, והם קרבים כל הלילה.
- (יג) כנגד מה אנו מתפללים מוסף?
ת. כנגד קרבן מוסף שהקריבו באותו יום.
- (יד) עד אימתי הקריבו קרבן מוסף?
ת. מח' חכמים כל היום, ר' יהודה עד שבע שעות.

גמרא ברכות פרק תפלת השחר

איך תיקנו סדר התפילות

לפי רבי יוסי בר חנינא תפלות _____ תקנום
לפי רבי יהושע בן לוי תפלות כנגד _____ תקנום

הראיה לפי רבי יוסי בר חנינא

תקן תפלת שחרית. _____

שנאמר _____ ואין _____ אלא תפלה

שנאמר _____

תקן תפלת מנחה. _____

שנאמר _____ ואין _____ אלא תפלה

שנאמר _____

תקן תפלת ערבית. _____

שנאמר _____ ואין _____ אלא תפלה

שנאמר _____

הראיה לפי רבי יהושע בן לוי

תפלת שחרית כנגד קרבן _____

עד מתי הקריבו קרבן תמיד של שחר

לפי חכמים _____ לפי רבי יהודה _____

תפלת מנחה כנגד קרבן _____

עד מתי הקריבו קרבן תמיד של בין הערביים

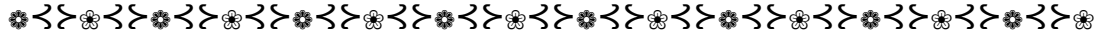
לפי חכמים _____ לפי רבי יהודה _____

תפלת ערבית כנגד _____ שהיו קרבים

תפלת מוסף כנגד קרבן _____

עד מתי הקריבו קרבן מוסף

לפי חכמים _____ לפי רבי יהודה _____

שאלות לחזרה בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (ג)

בס"ד

- (א) מתי הקריבו את התמיד של בין הערביים בכל יום?
ת. בתשע ומחצה.
- (ב) ממתי נקרא הזמן בין הערביים?
ת. כשייראו צללי ערב והוא משש שעות ומחצה.
- (ג) מתי הזמן של "מנחה גדולה"? ולמה נקראת "גדולה"?
ת. משש שעות ומחצה ולמעלה כי עוד היום גדול.
- (ד) מתי הזמן של "מנחה קטנה"? ומדוע?
ת. מתשע ומחצה, כי אז היו מקריבים את התמיד של בין הערביים.
- (ה) למה אפשר כבר להתחיל ולהתפלל מנחה משש שעות ומחצה?
ת. כי לפעמים היו מקדימים בביהמ"ק להקריב את התמיד של בין הערביים כבר משש שעות ומחצה כגון בערב שבת וכדו'.
- (ו) מה הפירוש "פלג" ומהו האיבעיא בגמ'?
ת. פלג זה חצי, והאיבעיא האם זה פלג מנחה קמא או פלג מנחה אחרונה.
- (ז) ממתי ועד מתי אנו מחשבים זמן מנחה קמא?
ת. משש שעות ומחצה ועד הערב.
- (ח) וא"כ מהו פלג מנחה קמא?
ת. תשע ורבע שעות.
- (ט) ממתי ועד מתי אנו מחשבים זמן מנחה אחרונה?
ת. מתשע שעות ומחצה עד הערב.
- (י) וא"כ מהו פלג מנחה אחרונה?
ת. י"א שעות חסר רביע.
- (יא) ובגמ' מביא ברייתא שר' יהודה אומר, „?
ת. שפלג מנחה אחרונה אמרו והיא י"א שעות חסר רביע.
- (יב) עד מתי אפשר להתפלל שחרית אם נלמד שר' יהודה התכוין עד ועד בכלל?
ת. עד סוף שעה הרביעית.

המשך שאלות לחזרה בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (ג)

בס"ד

(יג) עד מתי אפשר להתפלל שחרית אם נלמד שר' יהודה התכוין עד ולא עד בכלל? ת. עד סוף שעה שלישית.

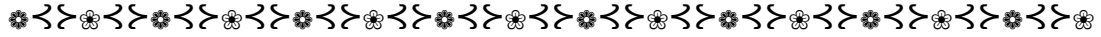
(יד) מה אנו רואים במשנה במח' בתפילת מנחה? ומדוע? ת. שבוודאי ר' יהודה התכוין לעד ולא עד בכלל שאם לא מהו המחלוקת בין ר' יהודה לרבנן הרי שניהם סוברים שאפשר להתפלל מנחה עד הערב.

(טו) מה אנו רואים בברייתא...החזו לפניו שתי תפילות?.. ת. שגם לפי ר' יהודה יכול להיות שתפילות מוסף ומנחה מתפללים באותו זמן.

(טז) וא"כ מה הקושיא? ת. כי אם נלמד שר' יהודה התכוין לעד ולא עד בכלל בדינו..תפילת מוסף עד שבע שעות, איך יכול להיות תפלת מוסף ומנחה באותו זמן, תפלת מוסף עד סוף שעה השישית ומנחה אפשר רק להתחיל משש שעות ומחצה = חצי שעה שביעית.

(יז) ומהו מסקנת הגמ' ומהו התירוץ על פלג המנחה? ת. המסקנא היא שעד ועד בכלל, ובאמת פלג מנחה קמא קאמר ומתי נגמר זמן פלג מנחה קמא בי"א שעות חסר רביע.

(יח) איזה ראייה הביא רב נחמן? ת. שהעיד ר' יהודה בן בבא שהקריבו את התמיד של שחר בארבע שעות, ז"א בשעה הרביעית ובוודאי אפשר להתפלל שחרית גם בשעה הרביעית.

בס"ד

המשך שאלות לחזרה בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (ה)

מה אנו רואים ממעשה דרב?

ת. שאסור לעבור כנגד המתפללין.

ומה עשו רב אמי ורב אסי? ומדוע?

ת. עברו, אבל זה היה חוץ לד' אמות.

האם מותר להתפלל מאחורי רבו?

ת. אסור.

מה אמר ר' אליעזר על זה שמתפלל מאחורי רבו?

ת. גורם לשכינה שתסתלק מישראל.

וא"כ איך עמד ר' ירמיה שהיה תלמיד חבר של רב?

ת. שונה הוא ר' ירמיה שהיה תלמיד חבר.

הגמ' מביאה ראיה על ר' ירמיה בר"א, מהו הראיה?

ת. ששאל לרב "מי בדלת" ולא אמר "מי בדיל מר".

הסבר מה זה "מי בדלת"?

ת. ר' ירמיה שאל לרב האם בזה שהתפללת של שבת כבר קבלת עליך שבת, והתבדלת מן המלאכות לא.

ומה ענה לו רב? והסבר:

ת. "אין בדילנא", כו הבדלתי עצמי ממלאכות חול.

מה זה "לכברויי סלי"? ואיך התיר לו אביי?

ת. לעשן את הגפרית, התיר כי היה טעות והקדימו להתפלל.

האם ציבור שטעו והקדימו להתפלל צריכים לחזור? ומדוע?

ת. ציבור אין מחזירין אותו מפני שלא להטריחם.

בס"ד

המשך שאלות לחזרה בגמרא ברכות פרק תפלת השחר (ו)

כשמתפלל של שבת בערב שבת האם יכול לקדש על הכוס? $\frac{2}{3}$

ת. יכול לקדש על הכוס אפי' לפנות ערב.

כשמתפלל של מוצאי שבת בשבת האם יכול מיד להבדיל על הכוס? ...

ת. יכול להבדיל על הכוס אפי' לפני צאת השבת.

באיזה אופן מדובר שמותר להבדיל לפני צאת השבת? -

ת. לדבר מצוה באופן שצריך לצאת מחוץ לתחום שבת ושם אין לו יין להבדיל, ואז מבדיל ויוצא עד לתחום, וכצאת השבת יכול מיד להמשיך ולצאת מן התחום.

פרט 3 הבדלים בין האמוראים בסיפור המעשה? £

ת.

1. ר' ישמעאל ב"ר יוסי	ר' אלעזר ב"ר יוסי
2. עמד בצד עמוד	עמוד בצד תמרה
3. התפלל של שבת בערב שבת	התפלל של מוצ"ש בשבת.

תפילת ערבית רשות או חובה? §

ת. מח' ר' גמליאל חובה, ר' יהושע רשות.

לפי מי ההלכה? §

ת. אביי סובר ההלכה כר' גמליאל, ורבא סובר ההלכה כר' יהושע.

פרט שלשה המקומות שציער ר"ג את ר' יהושע? ×

ת. 1. בר"ה אשתקד, 3. בבכורות במעשה דר' צדוק. 3. כאן בדין תפלת ערבית.

מדוע לא יכלו לעשות את ר' יהושע או את ר' עקיבא לנשיא? °

ת. ר' יהושע משום שהוא בעל המעשה, ר' עקיבא שאין לו זכות אבות. ואולי יקפיד ר"ג עליו.

מה הן המעלות של ר' אלעזר בן עזריה? •

ת. 1. חכם = ויכול להשיב על שאלות של החכמים. 2. עשיר = אם צריך לשחד אצל הקיסר יכול לעשותו. 3. עשירי לעזרא = ויש לו זכות אבות.

בן כמה שנים היה אז ראב"ע. ואיזה נס נעשה לו? ÷

ת. בן שמונה עשרה שנים, ונעשה לו נס שצמחו לו שמונה עשרה שורות שער לבן על זקנו.

כמה ספסלים הוסיפו באותו יום בביהמ"ד? $\frac{2}{3}$ ÷

ת. מח' אבא יוסף בן דוסתאי וחכמים 1. 400. 2. 700.

האם בזמננו, גר עמוני מותר לבא בקהל ה'? ולפי מי ההלכה? ÷

ת. ר"ג סובר שאסור, ר' יהושע סובר שמותר. ופסקו ההלכה כר' יהושע.

מי הלך להודיע לחכמים שפייס ר' גמליאל את ר' יהושע? -÷

ת. כובס שמכבס בגדים.

ללמוד ועוד

גם מסמך זה קיים במאגר "ללמוד ועוד" מבית אחיה - המאגר היהודי הגדול בעולם לתכני לימוד. לקבלת קבצים נוספים פנו ל- litmodvaod@achiya.org.il

÷£ מי היה אותו תלמיד ולמה לא כתבוהו במפורש בתחילה?
ת. ר' שמעון בר יוחאי, כי שאל בכדי לברר ההלכה ולא רצה שיורידו את ר"ג מנשיאותו, אבל עכשי
שהחזירוהו כבר, נאמר מי היה אותו תלמיד.